

AUTORZY

Marjana Bajdak – kandydat nauk historycznych, asystentka w Katedrze Historii Nowoczesnej im. M. Hruszewskiego na Lwowskim Uniwersytecie Narodowym im. I. Franki, członkini Ukraińskiego Stowarzyszenia Badaczy Historii Kobiet (Українська асоціація дослідників жіночої історії). Specjalizuje się w historii kobiet, *gender studies*, antropologii, historii życia codziennego oraz historii I wojny światowej. Adres e-mail: marjanabaidak@gmail.com

Agnieszka Biedrzycka – doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, wydawca źródeł, redaktor *Polskiego słownika biograficznego* w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk. Zajmuje się historią Rzeczypospolitej Obojga Narodów od XVI do XVII w. oraz dziejami pogranicza południowo-wschodniego. Wydała m.in. *Korespondencję Stanisława Koniecpolskiego hetmana wielkiego koronnego 1632-1646* (Kraków 2005), pierwszy tom *Pomników epigrafiki i heraldyki dawnej Rzeczypospolitej na Ukrainie* (Kraków 2005) oraz *Kalendarium Lwowa 1918-1939* (Kraków 2012), wyróżnione nagrodą „Przeglądu Wschodniego”. Adres e-mail: biedrzycka@ih.pan.krakow.pl

Hałyna Bodnar – kandydat nauk historycznych, docent w Katedrze Historii Nowoczesnej im. M. Hruszewskiego na Lwowskim Uniwersytecie Narodowym im. I. Franki, członkini Ukraińskiego Stowarzyszenia Badaczy Historii Kobiet (Українська асоціація дослідників жіночої історії). Stypendystka Canadian Institute of Ukrainian Studies (2007-2008) oraz American Council of Learned Societies (ACLS) w zakresie humanistyki (2010). Jej zainteresowania badawcze skupiają się wokół historii życia codziennego, oral history, urbanistyki, historii i pamięci sowieckiej Ukrainy i Lwowa. Autorka monografii pt. *Львів. Щоденне життя міста очима переселенців із сіл (50-80-ті роки XX ст.)* (Львів 2010) [*Lwów. Życie codzienne w mieście oczyma przesiedleńców ze wsi (lata 50.-60. XX w.)*, Lwów 2010]. Adres e-mail: halyna.bod@gmail.com

Marcin Karas – prof. dr hab., historyk filozofii. Pracuje w Zakładzie Filozofii Polskiej w Instytucie Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prowadzi badania z historii idei i z filozofii średniowiecznej, jest autorem ponad 180 publikacji. Ostatnio zajmuje się głównie kosmologią wczesnonowożytną i filozofią dziejów. Opublikował m.in. książki: *Koncepcja czasu w pismach Williama Ockhama* (Kraków 2003), *Natura i struktura wszechświata w kosmologii św. Tomasa z Akwinu* (Kraków 2007), a także prace: *Z dziejów Kościoła. Ciągłość i zmiana w Kościele rzymskokatolickim w XIX i XX wieku* (Sandomierz 2008), *Integryzm Bractwa Kapłańskiego św. Piusa X* (Kraków 2008) oraz *Historiozofia Teilharda de Chardin wobec tradycyjnej myśli chrześcijańskiej* (Kraków 2012). Ponadto jest autorem kilkudziesięciu artykułów i przekładów głównie z języków łacińskiego i angielskiego. Adres e-mail: karas@iphils.uj.edu.pl

Tomasz Pudłocki – doktor habilitowany nauk humanistycznych ze specjalności historia kultury, nauki i wychowania. Absolwent historii na Uniwersytecie Jagiellońskim i Collegium Invisibile w Warszawie. Adiunkt w Zakładzie Historii Kultury i Edukacji Historycznej w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku (2012/2013 i 2017/2018) oraz Fundacji Fulbrighta (2015/2016). Prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemysłu w latach 2011-2013. Specjalizuje się w historii społeczno-kulturowej Galicji, historii kobiet w XIX i XX w., polsko-brytyjskich i polsko-amerykańskich relacjach intelektualnych. Autor monografii: *Iskra światła czy kopiąca pochodnia? Inteligencja w Przemysłu w latach 1867-1939* (Kraków 2009) oraz *Ambasadorzy idei. Wkład intelektualistów w promowanie pozytywnego wizerunku Polski w Wielkiej Brytanii w latach 1918-1939* (Kraków 2015); ponadto redaktor naukowy (wraz z Katarzyną Sierakowską) opracowania *Aktywność publiczna kobiet na ziemiach polskich. Wybrane zagadnienia* (Warszawa 2013). Adres e-mail: tomasz.pudlocki@uj.edu.pl

Jadwiga Radzyna z d. Stankiewicz (Jadwiga Radziņa) – mieszkanka Jełgawy na Łotwie (ur. w 1943 r. we wsi Dobroczyń, w gminie swarńskiej w Łatgalii). Ukończyła Wydział Agromonii na Łotewskiej Akademii Rolniczej w Jełgawie, gdzie pracuje od 1992 r. jako specjalistka w zakresie biurowości. Zaangażowana w życie Polonii w Jełgawie, była założycielką i pierwszą prezes jełgawskiego oddziału Związku Polaków na Łotwie. Interesuje się historią i kulturą polską w Jełgawie oraz polskimi cmentarzami w Łatgalii. Jest autorką m.in. książki o swoim wuju represjonowanym w czasach komunistycznych: *Ks. Jan Wasilewski (1885-1948). Życie kapłany z Łotwy* (Lublin-Jełgawa 2012). Adres e-mail: jadwigar@inbox.lv

Krystyna Samsonowska – doktor, historyk. Adiunkt w Zakładzie Historii Kultury i Edukacji Historycznej w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zajmuje się historią kultury i oświaty, regionalizmem i historią Żydów w Polsce XIX i XX w. Jest autorką książek: *Wyznaniowe gminy żydowskie i ich społeczności w województwie krakowskim (1918-1939)* (Kraków 2005), *I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie w latach 1939-2000* (Tarnów 2006), *Szkice z przeszłości szkoły pijarów 1909-2009* (Kraków 2009), *Republika Wąchocka 1863. Wokół faktów i mitów powstańczej historii Wąchocka* (Wąchock-Starachowice 2013). Adres e-mail: samsonowska@hotmail.com

Arkadiusz Więch – doktor nauk humanistycznych w zakresie historii. Adiunkt w Zakładzie Archiwistyki i Metod Kwantytatywnych w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zajmuje się historią społeczną, historią nauki XIX i XX wieku, historią Galicji oraz archiwistyką społeczną oraz cyfrową. Autor monografii *Miasteczko. Życie codzienne mieszkańców Dębicy w latach 1900-1939* (Przemyśl 2012), redaktor naukowy (wraz z Tomaszem Pudłockim) książki *Prowincja galicyjska wokół I wojny światowej. Konteksty, porównania, przykłady* (Przemyśl 2014) oraz redaktor naukowy pracy *Księga Dębicy. Kolebka naszej młodości. Wspomnienia żydowskich mieszkańców Dębicy* (Przemyśl 2014). Adres e-mail: arkadiusz.wiech@uj.edu.pl

Tematem dziewiątego numeru „Krakowskiego Pisma Kresowego” są kobiety na Kresach. Nie trudno zauważyć, że półki księgarń w ostatnim czasie wypełniają coraz to nowsze publikacje historyczne, zarówno o charakterze popularnym, jak i profesjonalnym, którym przyświeca chęć oddania należnego miejsca w historii kobietom, często – z różnych powodów – marginalizowanym jako obiekt badań. Problem ten nie jest nowy. Już Józef Apolinary Rolle, jeden z bohaterów tego numeru, pisał o „niewiastach kresowych”, które odegrały szczególną rolę w dziejach Kresów dawnej Rzeczypospolitej, tym samym współtworząc aż kilka mitów kobiecych ważnych dla polskiej kultury: matki-Polki, kresowej amazonki, mądrochy, kochanki itd. Badania nad problematyką kobietą w minionych stuleciach nie są łatwe. Wynika to z ograniczonych dawniej możliwości w pełnieniu różnych funkcji społecznych przez kobiety i – co wynika z poprzedniego – niedostatku źródeł umożliwiających nam opowiedzenie o ich losach w takim stopniu, w jakim możemy czynić to w przypadku mężczyzn.

W niniejszym tomie zmieszczono teksty, które starają się przybliżyć historii kobiet i różne źródła umożliwiające uchwycenie kobiecej perspektywy w badaniach nad obszarem pogranicza. Oprócz wspomnianego już artykułu o „niewiastach kresowych” Rollego Krystyny Samsonowskiej przedstawiamy także studium Tomasza Pudłockiego dotyczące uczennic wielu narodowości podejmujących naukę w gimnazjum Anny Rachalskiej w Przemyślu; wyobrażenia na temat życia i śmierci mieszanek Galicji w trakcie I wojny światowej opisane przez Marjanę Bajdak; postrzeganie Lwowa przez żony sowieckich wojskowych i urzędników, które po II wojnie światowej starały się o osiedlenie w tym anektowanym przez ZSRS mieście, omówione przez Hałynę Bodnar; w końcu wspomnienia z życia pani Jadwigi Radziny z Łotwy, które jak w zwierciadle odbijają niełatwe doświadczenia łotewskich Polaków w minionym stuleciu. Prócz tego dołączamy recenzje prac oscylujących wokół problematyki kobiecej na obszarze dawnej Galicji i Kresów Południowo-Wschodnich.

Od Redakcji